

Campaña Mundial por la
EDUCACIÓN
Coalición española www.cme-espana.org

Estas son las palabras que ha elegido el profesorado para describir mejor cómo se sienten hoy ante los desafíos actuales (climáticos, conflictos bélicos, sociales, políticos, etc.).

BALIO IZUGARRIA: IRAKASLEAK KRISI TESTUINGURUETAN

Oraindik ere ederki oroitzen gara Covid-19ak eragindako pandemiak eta nola astindu zituen gizarteko sektore guztiak, hezkuntza ere bai. Orduan, mundu zabaleko irakasleek lehen eskutik jakin zuten zer zen hezkuntzarako eskubidea bermatzen jarraitzea, krisiak mundu osoa jo zuen bitartean.

Hainbat herrialdetan, hala nola Sudanen, Kongoko Errepublika Demokratikoan, Ukrainan, Haitin edota Gazan eta halako lurraldeetan, baina baita beste batzuetan ere (Espainia, adibidez), irakasleek oraindik ere aurre egin behar diete gaur egun eskolak emateko dauden eragozpenei, hots, bonbak, indarkeria, ikastetxeen suntsipena, suteak eta uholdeak.

Covid-19ak mundu zabaleko **69 milioi irakasleri** eragin bazien ere, ez dakigu hezkuntza arloko zenbat irakasle dauden munduko krisien eraginpean. Baina esan daiteke egungo atakak hezkuntza komunitate osoan eragiten duela kaltea, baita irakasleengan ere, hainbat arrazoi dela medio: **gero eta larrialdi gehiago dagoelako** (indarkeriak edo klimak eraginda), jendea bere bizilekutik alde egitera behartua dagoelako eta **eskolen kontrako erasoak daudelako edo ikastetxeak militarri okupatuak daudelako**.

LARRIALDI HEZKUNTZA ESPAINIAN

Larrialdi Hezkuntza ez dagokie soilik gerrak edo hondamendi naturalak aldizka pairatzen dituzten herrialdeei. Espainian ere horrelakoak gertatzen dira, azken urteotan ikusi dugun bezalaxe. Adibidez, Palmako lurrikara, bero-boladak, suteak edo DANA.

Aurrera begira, horrelako krisiak ere gertatuko dira, Espainia klima-arriskuaren eraginpe nabarmenean dagoelako. Zehazki, **gure herrialdea zortzigarrena da munduan muturreko meteorologia-gertakariak eragindako arrisku handieneko herrialdeen artean**, Germanwatch erakundearen 2025eko Klima Arriskurako Indizearen arabera.

Neurririk hartzen ez bada, hezkuntza sektorea horrelako ondorioen eraginpe nabarmenean egonen da, azken gertakariak erakutsi duten bezala. Adibidez, 2024ko euri jasek 40.000 ikasle ingururen hezkuntza eragotzi zuten, uholdeak izandako lekuetan eskolak itxi zirelako. Eta beste 24.000 ikasle inguruk, gainera, beste ikastetxe batzuetara joan behar izan zuten aldi baterako.

IRAKASLEEN EGINKIZUN ORDEZKAEZINA KRISI EGOERETAN

Ebidentzia ugari frogatua dute zeinen eragin onuragarria duen lan baldintza oneko eta baliabideak eskura dituen irakasle kidego kualifikatuak ikasleengan. Egoera guztietan.

Baina lotura hori nabarmen areagotzen da ikasgelak lurrundu direnean, materialik ez dagoenean, ikaskiderik ez dagoenean eta beldurra nagusi denean. Kasu horietan, irakasleak dira normaltasuna eta itxaropena ekartzen dituen hezkuntza-baliabiderik ahaltsuena eta inspiratzaileena.

Irakasleak, izan ere, erreferentzia dira aldaketa nabarmeneko testuinguruetan; bitartekariak, gerta litezkeen bazterkerien aurrean, eta gizarte kohesioaren sustatzaileak, ikasle desplazatuak integratuz. Irakasleek, gainera, laguntza psikosoziala emateko eta ingurune seguruak eta babesleak sortzeko gai izan behar dute.

Eta, gainera, irakasleak pedagogo gaitua izan behar du, ikasleei ezagutzak garatzen lagunduko diena, ezagutza horien bitartez ikas dezaten; horixe gakoa baita ikasleen orainerako eta etorkizunerako, eta bereziki da garrantzitsua haien komunitateak berreraikitzen laguntzeko.

Komunitateentzat ere funtsezkoak dira, komunitateko lider gisa baitihardute bakea finkatzeko eta hezkuntzarako eskubidea sustatzeko, eta erreferenteak dira berreraikuntzan.

IRAKASLEEK AURREAN DITUZTEN ARRISKUAK ETA MEHATXUAK

Ukaezina da irakasleek bete dezaketen eginkizuna, baina errealitateak talka egiten du eginkizun horiekin, irakasle gutxiak baitituzte behar diren trebeziak ikasleen krisi egoeretako premia konplexuei erantzuteko. Holako irakasleak daudenean ere, litekeena da behar bezalako laguntzarik ez jasotzea beren eginkizunak eta ardurak betetzeko edota beren ongizatea zaintzeko.

Arrisku ugarien mendean daude. Hona hemen:

- Arriskuak beren segurtasunerako eta babeserako: erasoak edo mehatxuak jaso ditzakete (Gazan, **230 irakasle** baino gehiago hil dira), eskolei egindako erasoen ondorioz (azken lau urtean, **% 10 igo da**), edota alde egitera behartu dituzte, beren irabazpidea galtuta.
- Lan eta finantza arloko prekarietatea: egoera ezegonkorretan, kasu batzuetan kobratu ere ez dute egiten (Yemenen, adibidez, ia **200.000 profesional** ez zuten beren soldata urtetan kobratu), edota boluntario lana egiten dute edota pizgarriak baizik ez dituzte jasotzen (adibidez, **rohingyatarren** kanpamentuetan).
- Eragin sozioemozionala: irakasleek krisiak beren barnean bizi dituzte, horrek ekar diezazkiekeen ondorio psikologiko eta traumatikoak barne, eta aldi berean, haiengandik espero da ikasleentzako erreferenteak izatea. Beraz, ikasleak hezi eta zaintzea, baina inork irakasleak zaindu gabe.
- Prestakuntzarik eta baliabiderik eza: gaitasunik eta tresnarik gabe testuinguru berrira egokitzeko (gaitasun digitalak, traumara egokitutako pedagogia, etab.) eta ikasgela masifikatuak, behar den materialik gabe.

- Generoaren arabera arriskuak: hau da, emakume irakasleek genero arloko jazarpena, bazterkeria edo indarkeria pairatu ditzakete (**Afganistanen**, adibidez), beren lana egin nahi izateagatik.
- Ez dago krisiaren kontrako protokolorik: ikastetxe gehienek ez dute jarraibide argirik horrelako egoeretarako, hau da, zer egin krisia pizten denerako, eta ondorioz, irakasleek ezin dute bete eginkizun aktibo eta koordinatua.

NOLA DAUDE ESKOLAK PRESTATUAK LARRIALDIEN AURREAN, IRAKASLEEN BEREN ARABERA?

Hona hemen zer iritzi duten irakasleek gaiari buruz, hau da, beren ikastetxea prestatua ote dagoen krisi bati aurre egiteko. Espainian eta Hegoalde Globalean irakasten ari direnei galdetu zaie¹.

Prestatua dago zure ikastetxea larrialdi baterako?

<u>Espainia</u>	<u>Hegoalde globaleko herrialdeak</u>
Bai: % 19	Bai: % 8
Hein batean: % 39	Hein batean: % 33
Ez: % 25	Ez: % 58

Prestatuak daude irakasleak larrialdi bati erantzun ahal izateko?

<u>Espainia</u>	<u>Hegoalde globaleko herrialdeak</u>
Bai, aski: % 17	Bai: % 43
Bai, ez aski: % 36	Ez: % 67
Ez: % 46	

Zer behar dute prestatuak izateko?

<u>Espainia</u>	<u>Hegoalde globaleko herrialdeak</u>
Larrialdi protokoloak: % 71	Larrialdi protokoloak: % 25%
Laguntza psikoemozionala: % 56	Laguntza psikoemozionala : 33%
Larrialdi prestakuntza: % 56	Konektibitatea hobetzea: % 25

¹ Ez da lakin adierazgarria ez kasu batean, ez bestean: irakasleen sentimendua irudikatzeko modu bat da. Espainiari dagokionez, erantzunak autonomia erkidego gehienetatik datoz; eta Hegoalde Globaleko herrialdeetakoak, nagusiki, Sahel eta Erdialdeko Amerikatik. Erakutsi diren ehunekoak esanguratsuenak dira.

ONDORIOAK ETA GOMENDIOAK

Irakasleak, krisi egoeretan, aldi berean dira biktima eta lehen esku-hartzaileak. Arrisku larrian daude haien segurtasuna, bizibidea eta ongizatea eta, aldi berean, espero da irakasten jarraitzea eta ikasleak babestea.

Irakasleak inoiz baino gehiago dira hezkuntzaren bizkarrezurra, krisi egoeretan, baina laguntza-sistema sendorik gabe, beren eginkizunak bete gabe uzteko arriskua dute, eta horrek are gehiago hondatzen du Larrialdi hezkuntzaren erantzuna.

Horregatik, irakasleei laguntzea, hezkuntza-inbertsioa izateaz gain, bakerako, erresilientziarako eta suspertzerako oinarria da.

“Honatx nire mezua gobernuentzat eta nazioarteko erakundeentzat::

- Ez kendu errefuxiatuei hezkuntzarako eskubidea.
- Ez kendu guri, irakasleoi, lan egiteko eskubidea eta irakasteko dugun eginkizuna betetzeko eskubidea, irakaskuntza ez baitago ezein lekuren, denboraren edota erlijioaren mende.
- Lehentasuna eman hezkuntzari errefuxiatuei buruzko nazioarteko negoziazioetan.
- Ikasle gehienek azpiegitura seguruak eta duinak behar dituzte hemen.
- Lehenetsi hezkuntza, epe luzerako finantzaketarekin, langileei, tutoreei eta gurasoei egonkortasuna emango diena, eta etorkizunari buruzko beldurra kenduko duena.”

Rania Al Helal, irakasle siriarra, Libanon errefuxiatua.

GELDITUKO EZ DEN LARRIALDI HEZKUNTZAREN ALDE

Hori dela eta, Irakaslearen Egunean, Hezkuntzaren aldeko Mundu Kanpainaren Espainiako Koalizioak (CME) honakoak aldarrikatzen dizkie **Espainiako Gobernuari, ordezkari politikoei eta estatuko, autonomietako eta tokiko administrazio publikoari**:

KRISIAN DAUDEN HERRIALDEETAN:

- Presioa egitea, herrialdeek **Eskola Seguruen Adierazpenarekin** bat egin dezaten, irakasleak eta ikasteko espazioak babesteko.
- Negoziatio diplomatikoetan hezkuntza-agenda sartzea, errefuxiatuei eta desplazatuei kalitatezko sarbidea bermatzeko.
- Ordainsari egonkorra bermatzea, herrialdean dagoen araudiarekin bat datorrena, irakasleen lan baliotsua duintzeko.
- Irakasleen etengabeko **prestakuntza** eta garapen profesionala **indartzea** haurren babesean, prebentzioan, gaitasun digitaletan eta kulturartekoetan, jatorri herrialde ezberdinak dituzten ikasle errefuxiatuen hezkuntza eta kultur errealitate guztiei hobeki

erantzun ahal izateko.

- Beste herrialde batzuetatik joandako irakasleen **kualifikazioak** aitortzea eta **ziurtatzea**.
- **Irakasleen ongizatean** inbertitzea, laguntza psikosozialaren bidez, parekideen arteko sareak sortuz eta osasun mentaleko tresnetan trebatuz, ikasgeletan erabiltzeko.
- **Eskoletan mekanismo seguruak** sortzea jazarpena eta indarkeria salatzeke, eta protokolo argiak egotea kasuak nora bideratu jakiteko.
- **Konektagarritasun sistema eta gailu elektronikoak** sustatzea hezkuntzarako eskubidea bermatzeko, eta, aldi berean, gutxieneko azpiegiturak bermatzea, hala nola elektrizitatea, edateko ura eta saneamendua.
- Mekanismo diplomatiko, multilateral eta aldebikoen bidez, bultzada egitea, irakasleek modu aktiboan parte har dezaten Larrialdi Hezkuntzako **politiken gaineko plangintzan eta eztabaidetan**.
- Funtsak larrialdi testuingurueta **irakasleen elkarteetara** bideratzea, funts humanitarioak lehen erantzuna ematen duten haiengana bideratzeko.

ESPAINIAN

- Ikastetxe seguruak (eskola azpiegitura), hondamendien kudeaketa eskoletan, eta arriskuak murrizteko eta erresilientziarako hezkuntza sustatzen dituen **Eskola Segurtasuneko Esparru** Integralari atxikitzea.
- Ikastetxe guztiek **klima-larrialdietarako plan** bat izatera behartzea, protokolo argiz, eguneratuz eta martxan jartzeko baliabidez osatua.
- Irakasle-taldeari **prestakuntza ematea**, krisiei aurre egiteko tresnak eta baliabideak haien eskura jartzeko.
- **Irakasleen ongizatean** inbertitzea laguntza psikosozialaren bidez, parekoen arteko sareak sortzea eta osasun mentaleko tresnetan trebatzea, ikasgeletan erabiltzeko.
- **Eskoletan mekanismo seguruak** sortzea, jazarpena eta indarkeria salatzeke, eta kasuak bideratzeko protokolo argiak egotea.
- Hezkuntzarako eskubidea ez dela etengo bermatzea, larrialdietarako funtsen barnean berariazko **aurrekontu-lerro bat sortuz**.
- **Irakasleen lana** komunikazio-kanpainen bidez **ikusaraztea eta aitortzea**.
- **Sentsibilizazio kanpainak** sustatzea, Larrialdi Hezkuntzaren garrantzia eta irakasleen funtsezko rola ikusarazteko.

Campaña Mundial por la
EDUCACIÓN
Coalición española www.cme-espana.org

CME_es

@CME_es

@CMEespana

La CME en España está liderada por:

Ayuda
en Acción

entreculturas
ONG JESUITA

MADRE CORAJE

PLAN
INTERNATIONAL

Esta publicación cuenta con la colaboración de la Cooperación Española, a través de la Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID) con cargo al proyecto "Campaña Mundial por la Educación: llamada a la acción por el ODS 4". El contenido de la misma es responsabilidad exclusiva de la Coalición española de la Campaña Mundial por la Educación y no refleja, necesariamente, la postura de la AECID.

Con la financiación de:

MINISTERIO
DE ASUNTOS EXTERIORES, UNIÓN EUROPEA
Y COOPERACIÓN

cooperación
española